

HVAD AFGJORDE MYLIUS', HAGENS OG BRØNLUNDS SKÆBNE

Af J. G. Jennov

Ja, slutresultatet er tilstrækkelig kendt af enhver, der er nogenlunde bevandret i Grønlandslitteraturen.

Jørgen Brønlunds dagbog slutter: „Omkom 79-Fjorden efter Forsøg Hjemrejse om Indlandsisen i November Maaned. Jeg kommer hertil i aftagende Maaneskin og kunde ikke videre af Forfrysning i Fødderne og Mørket. De andres Lig findes midt i Fjorden foran Bræ (omtrent 2½ Mil). Hagen døde 15 November og Mylius omtrent 10 Dage efter. Jørgen Brønlund.“

I slutningen af marts var de draget nordover fra ekspeditionsskibet, drog ind i Danmarksfjorden for at søge Peary-kanalens eksistens eller ikke-eksistens fastslået, og den 27. maj traf de I. P. Kochs slædehold, der havde været ved Peary-lands nordspids og nu var på hjemvejen til ekspeditionsskibet i Danmarkshavn på Germania-lands sydside.

Mylius, Hagen og Brønlund, der dengang var ved godt helbred og humør, og hvis hunde var velfodrede og friske, besluttede at forsøge at trænge helt ind til bunden af Independence-fjorden for at søge spørgsmålet om Peary-kanalens udløb mod øst endelig løst.

De mente, da de skiltes fra Koch-holdet, at kunne klare dette problem i løbet af nogle få dage.

Men det kom til at gå helt anderledes.

De få og spredte oplysninger, der haves, findes i Jørgen Brønlunds særdeles fragmentarisk førte dagbog, og i de slutninger, der muligvis kan drages ved at læse mellem linierne.

Hvorfor kan sådanne spørgsmål interessere i dag, over 60 år senere? Vi ved jo, at de alle tre er omkommet, og at der ingen tvivl er mulig om deres endelige skæbne.

Men, man ser muligvis noget anderledes på sagen, hvis man f. eks. har læst Alfred Lansings „Mands Mod“ med skildringen af Ernest Shackletons utrolige rejse. Shackle-

tons skib var blevet skruet ned i Weddel-havet i Antarktis. Besætningen – 28 mand – havde under enorme vanskeligheder bjærget sig ind på en kort og smal kyststrækning på Elefant-øen, der iøvrigt med sine stejle klipper, der går omtrent lodret ned i havet, er så nogenlunde utilgængelig og praktisk talt aldrig besøges af noget menneske. Redningsmulighederne herfra måtte på forhånd anses for omtrent lig nul.

Shackleton foretog sammen med 5 andre i en kun et par og tyve fod lang båd den ca. 800 sømil lange rejse gennem Jordens mest stormhærgede og til dels isfyldte farvand til øen South Georgia, hvor de måtte vandre tværs over øens forrevne klipper, før de kom til den stedlige hvalfangerstation.

På forhånd kunne man have vurderet chancerne for, at det nedskruede polarskibs 28 mands besætning skulle blive reddet, som mindre end 1 til 1.000. Var det ikke lykkedes Shackleton og hans ledsagere at komme enten til eller over Georgia-øen, ville eftertiden ikke have vidst andet, end at hele ekspeditionen var forsvundet sporløst.

Nu ved vi, at de pågældende blev reddet, men det, der virkelig, i en verden hvor mennesker ved krig og revolutioner omkommer i millionvis, påkalder interessen, er ikke, at de 28 mand blev reddet.

Det er skildringen af den dygtighed og ukuelige livsvilje, som blev lagt for dagen af Shackleton og hans mænd, og af den kamp, der blev ført til ende på trods af, at alle odds syntes imod.

Danmark-ekspeditionen blev i sin tid startet som et nationalt foretagende for at løse de sidste store af Grønlands geografiske gåder.

Opgaven blev løst, men kostede de tre ekspeditionsdeltagere Mylius Erichsen, Høegh Hagen og Jørgen Brønlund livet. Endnu sidste år, ca. 60 år senere, søgte man at løse nogle af gåderne omkring de tre's skæbne.

Kaptajn N. S. Preben Andersen og oversergent Christiansen, tidligere medlemmer af den nordøstgrønlandske militære slædepatrulje „Sirius“, søgte sidste år at finde spor efter den i Brønlunds dagbog omtalte sidste lejrplads, hvor der muligvis kunne tænkes at være et eller andet, der kunne henføres til Mylius og Hagen.

Resultatet var negativt, og når man tager Jørgen Brønlunds ord: „De andre Lig findes midt i Fjorden foran Bræ (omtrent 2½ Mil)“ i betragtning, kunne man vel ikke vente andet, da utvivlsomt bugtisen ud for bræen er gået adskillige gange i de mellemliggende år.

Skal man gøre sig noget håb om eventuelt at finde efterladenskaber, der kan kaste lidt lys over de tre ekspeditionsdeltageres færd den sommeren 1907, så må man efter min mening søge til Brønlunds dagbog og se, hvilke slutninger der kan udledes af de ordknappe optegnelser.

Det var for de overlevende ekspeditionsdeltagere i sin tid en stor skuffelse, at hverken Mylius-Erichsens eller Hagens dagbøger eller journaler fandtes hos Brønlund.

Det sandsynligste er vel, at dagbøgerne og journalerne har ligget i den sidste lejrplads hos de to omkomne, og så er de utvivlsomt gået definitivt tabt. Iøvrigt er det vel tvivlsomt, om de, hvis de endnu havde eksisteret, ville have været i en sådan stand, at de kunne læses.

Men der eksisterer en anden mulighed for, at der *kan* findes spor, der kan give nærmere oplysninger om de tre's færden i landet mellem Danmarksfjorden og bræen mellem de isfrie landstrækninger og 79-fjorden.

Jeg skal citere en del spredte bemærkninger fra Brønlunds dagbog. 6. august: „. . . Læderposen til Sekstanten har Hagen og jeg i disse Dage travlt med at lave Støvler af, men da vi har saa daarligt Værktøj, anser vi det for et af de vanskeligste Arbejder“, „. . . Jeg gaar i stadig Bekymring for, at vi skal staa uden Hunde, naar vi skal paa den lange Hjemrejse til Skibet, og at *gaa* den Vej er ikke til at tænke paa med det Fodtøj, vi har, og vi har jo 125 Mil at tilbagelægge“. 25. august: „. . . Mylius vilde nu vende tilbage, og jeg indvilligede deri, da han havde saa daarlige Saaler i Støvlerne, at han gik næsten paa de bare Strømper“.

Angående deres proviantforhold skriver Brønlund, at de den 13. august havde 14 hunde, at de den 23. august dræbte den sjette hund, at de den 25. august slagtede en hund, hvoraf fulgte, at de dengang kun havde 7 hunde igen og altså havde forbrugt 7 hunde på 12 dage.

Den 19. oktober skrives: „. . . Den femte af vore tilbageværende Hunde er nu ogsaa død, stanget ihjel af en Moskusokse“. Den 19. oktober, altså samme dag, står endvidere: „Om Eftermiddagen kom vi op paa Indlandsisen, Opstigningen tog 4 Dage“.

Kan man nu ikke drage visse slutninger af disse sparsomme optegnelser?

Efter min mening, jo.

Fra 25. august, hvor Mylius praktisk taget går på strømpesokker, og hvor de andres fodbeklædning næppe har været stort bedre, og til 19. oktober, hvor de kommer op på bræen, er der 55 dage, hvor de har måttet trampe rundt i et stenet og sikkert, i hvert fald fra de første dage i september, bundfrossent område. Derefter har de måttet over bræen, før de kom ned på 79-fjorden, hvor den første af dem, Høegh-Hagen, dør den 15. november.

Der er ingen, der skal få mig til at tro, at det skulle have været muligt at undgå forfrysninger i fødderne i de før nævnte 55 dage – altså tiden fra 25. august til 19. oktober – hvis ikke de havde haft noget, der i hvert fald for en tid kunne beskytte fødderne.

Man skal ikke under de forhold, som de tre har måttet leve under, gå ret mange dage med forfrysninger i fødderne, før koldbranden viser sig. Og med gangræne fødder tror jeg ikke, at de ville have haft blot den ringeste chance for at komme op på og slippe over bræen.

Koldbranden, som åbenbart var det, der slog de tre ekspeditionsdeltagere ud, kan næppe have vist sig for alvor, før efter at de var kommet op på eller så nogenlunde over bræen.

Iøvrigt ved vi fra Gustav Thostrups og Wegeners beretning om disses tur henover den samme bræ ca. et halvt år tidligere, at „Nedstigningen forbi de voldsomme Revner i Bræen ud imod Havisen voldte dem uanede Vanskeligheder“.

Et andet hermed i forbindelse stående forhold er, at de tre må have haft moskusjagt i et ikke ubetydeligt omfang i perioden mellem 25. august og 19. oktober. De kan umuligt have levet af de 2–3 hunde, der udgør differencen mellem de 7 hunde, de havde den 25. august, og de 4–5 hunde, der var tilbage, levende eller døde, den 19. oktober, og den smule harer og ryper, de har kunnet få fat på.

Jeg skal ikke lægge alt for megen vægt på, at Brønlund ikke blandt dødsårsagerne nævner sult, men jeg tror, at den eneste forklaring på, at de kunne komme op på bræen den 19. oktober, må være den, at de på grund af moskusjagt både havde kunnet skaffe sig kød til at leve af og moskusskind til, i hvert fald for en tid, at holde forfrysningerne i fødderne stangen.

Af Brønlunds bemærkning i dagbogen: „Omkom 79-Fjorden efter Forsøg Hjemrejse om Indlandsisen i November Maaned“ kan måske slutes, at de først er kommet over bræen efter mere end 11–12 dages forløb. 19. oktober til begyndelsen af november. At en så langvarig traversering over bræens stærkt forrevne og iskolde overflade må have haft en katastrofal indvirkning på deres „fodtøj“ og fødder, er ganske givet.

Ser man således på tingene og betænker, at de tre ikke havde noget, der blot lignede en slags garanti for, at de kunne slippe levende over bræen, må man nødvendigvis komme til den slutning, at de tre erfarne og samvittighedsfulde ekspeditionsfolk, for hvem det må have stået som den største og mest nødvendige opgave at sikre deres ekspeditionsresultater for omverdenen, må have rejst en eller flere varder, før de gav sig i lag med bræen, og at de må have deponeret beretninger om deres resultater i varderne.

At varderne vil kunne findes, kan der ikke være nogen tvivl om, men om de deponerede beretninger har kunnet overleve de mellemliggende godt 60 år, er en helt anden sag.

Skal man se nøgternt på dette forhold, så må konklusionen vel desværre blive, at beretningerne næppe vil kunne findes i læselig stand, hvor ønskeligt det så af rent menneskelige grunde kunne være.